

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على
رسول الله و على آله و اصحابه الى يوم الدين و
اما بعد :

مختصری از فقه روزه

سلسله مباحث رمضان (۵)

- ۱- روزه رمضان رکن مهم مسلمانی است که منکر آن کافر و تارک آن فاسق و گناهکار است.
- ۲- روزه بر هر فرد مسلمان که توانایی بر روزه‌داری داشته باشد واجب و فرض عین است.
- ۳- روزه بر زن در حالت حیض و نفاس واجب نیست، و در آن حالت روزه درست نیست و حرام است و بعد از رمضان در حالت پاکی قضای آن واجب است.
- ۴- حدوث حیض و نفاس، همچنان که در مفطرات روزه می‌آید، روزه را باطل می‌سازد.
- ۵- اگر به وسیله قرص ضد حاملگی که برای زن ضرر نداشته باشد و تجویز شود و حیض زن از موعد مقرر به تأخیر افتد، روزه گرفتن در چنین روزهایی که عادتش به تأخیر افتاده، واجب و درست است.
- ۶- روزه بر بیماری که قدرت روزه گرفتن را ندارد واجب نیست، اگر امید به بهبود دارد، پس از شفا یافتن قضا می‌گیرد و اگر بیماری مزمن است و امید به بهبود ندارد، باید در برابر هر روز فدیة «طعام به مسکین» دهد (۶۵۰ گرم گندم یا برنج).
- ۷- بیماری که بیماری مزمن دارد و یا سالمندی که توانایی بر روزه گرفتن را ندارد در حکم برابرند، یعنی از روزه معاف شرعی‌اند و در ازای هر روز فدیة می‌دهند.
- ۸- زن باردار و زن شیرده در حکم روزه چهار حالت دارند :

الف : هرگاه هیچ نوع زیانی در اثر روزه‌داری به ایشان و فرزندشان نرسد، لازم است روزه بگیرند و رخصتی در ترک روزه ندارند.

ب : هرگاه زیان متوجه خود زن شود و جنین یا طفل زیان نبیند، حق افطار را دارد و قضا لازم می‌گردد.

ج : هرگاه در اثر روزه‌داری جنین یا طفل زیان بیند، حق افطار را دارد و علاوه بر قضا، فدیة نیز لازم می‌گردد.

د : هرگاه «مادر و فرزند» هر دو زیان بیند، فقط قضا لازم می‌گردد و فدیة لازم نمی‌شود.

۹- مسافری که سفرش ۱۶ فرسنگ یا بیشتر باشد و سفر او برای معصیت نباشد، می‌تواند از رخصت فطر استفاده نماید، مشروط به اینکه پیش از اذان صبح سفر خود را آغاز نموده باشد. و با وجود این روزه گرفتن بهتر است، مگر اینکه روزه او را بی‌تاب سازد، می‌تواند افطار نماید و قضا لازم می‌گردد (۱ فرسنگ = ۶ کیلومتر).

۱۰- روزه بر کسی که تمام روز بی‌هوش باشد، یا بر شخص دیوانه واجب نیست.

۱۱- اگر شخص بی‌هوش لحظه‌ای در روز به هوش آمد، روزه‌اش درست است.

۱۲- اگر فرض شود، کسی تمام روز خواب رود و شب نیت روزه نموده باشد، روزه‌اش درست است.

۱۳- روزه بر کودک نابالغ واجب نیست، ولی وظیفه والدین است که فرزندان خود را از سن هفت سالگی به روزه‌داری تشویق نمایند. و چون احتمال بلوغ از سن نه سالگی است، لذا احتیاط آن است که کودکان را از سن هفت سالگی به روزه گرفتن عادت دهند.

۱۴- رکن روزه دوتاست و یا به عبارت دیگر دو چیز در روزه واجب است:
الف: نیت.
ب: امساک و خودداری از مفطرات.

۱۵- **طریقه نیت**: نیت به معنای عزم و اراده قلبی بر انجام دادن عبادت است، و لفظ آن که مؤکد نیت قلبی باشد عبارت است از: نیت کردم فردا روزه باشم، روزه ادای فرض ماه مبارک رمضان امسال برای خداوند بلندمرتبه.
۱۶- امساک به معنای خودداری از تمام چیزهایی است که روزه را باطل می کند، از صبح صادق تا مغرب شرعی.
۱۷- آنچه از مفطرات روزه می باشد و روزه را باطل می کنند عبارتند از:

- ۱- خوردن و آشامیدن و رسیدن هر ماده ای به جوف «خالی گاه» که ورود آن از راه های باز طبیعی بدن باشد، حتی استنشاق بخور و دود سیگار و ...
- ۲- جماع و نزدیکی زناشویی.
- ۳- استمناء.
- ۴- حدوث حیض، نفاس و زایمان.
- ۵- جنون و دیوانگی.
- ۶- بی هوشی مطلق تمام روز که لحظه ای به هوش نیاید.
- ۷- استفراغ به عمد.
- ۸- سرم و آمپولی که رفع تشنگی و گرسنگی نماید.
- ۱۸- آنچه روزه را باطل نمی کند به قرار زیر است:
- ۱- استحمام و زیر آب رفتن به شرطی که آب از منافذ طبیعی بدن وارد «جوف» نشود.
- ۲- استعمال سرمه در چشم و یا قطره و پماد چشمی.

۳- سوزن و آمپول در رگ یا در عضله برای علاج و درمان.
۴- خوردن و آشامیدن به طریق فراموشی، مشروط بر اینکه به محض متوجه شدن دست بردارد و لقمه را فرو نبرد.
۵- چیره شدن استفراغ.
۶- استعمال حنا بر دست یا پا و یا روغن مالی پوست بدن.
۷- ورود گرد و غبار یا پشه که بدون قصد و اختیار وارد حلق روزه دار گردد.
۸- محتلم شدن در روز، و تأخیر در غسل جنابت که در شب واجب شده به بعد از اذان صبح، گرچه بهتر است پیش از اذان صبح غسل نماید.

۱۹- **کفاره روزه**: مردی که روزه رمضان خود را به وسیله جماع عمدی باطل ساخت، علاوه بر گنهکاری، امساک بقیه روز و قضای آن، کفاره نیز بر او لازم می گردد. کفاره به ترتیب زیر است:

الف: آزاد کردن برده مسلمان.
ب: در صورت نیافتن برده، دو ماه پی در پی روزه گرفتن.
ج: در صورت عدم توانایی شصت مسکین اطعام دادن، هر مسکینی یک مد: ۶۵۰ گرم گندم یا برنج.
۲۰- **فدیه روزه**: فدیه به معنای اطعام مسکین است و در برابر هر روز یک مد طعام واجب می گردد.

۲۱- فدیه بر سه قسم است:

- ۱- فدیهای که موجب اسقاط قضا می گردد.
- ۲- فدیهای که موجب اسقاط قضا نمی گردد.
- ۳- فدیۀ تأخیر قضا.

۲۲- قسم اول فدیه، شامل دو نفر می باشد:

- ۱- بیمار مزمن.

۲- سالمند ناتوان که در برابر هر روز فدیه می دهد و روزه اش قضا ندارد.

۲۳- قسم دوم که علاوه بر قضا، فدیه نیز لازم است شامل سه نفر می باشد:

الف: زن باردار که به خاطر ترس از جنین روزه نگرفته است.

ب: زن شیرده که به خاطر ترس از فرزند شیرخوار روزه نگرفته است.

ج: نجات دهنده ای که غریقی را نجات داده و موجب شکسته شدن روزه اش شده است. در هر سه مورد علاوه بر قضای روزه، فدیه نیز لازم می گردد.

۲۴- فدیۀ تأخیر مخصوص کسانی است که در قضای روزه سستی کرده اند و سال یا سال هایی بر آن گذشته است. و به تعداد سال ها برای هر روز یک فدیه لازم می گردد، مثلاً اگر پنج روز قضا دارد و یک سال بر آن گذشته است، پنج مد فدیه لازم است، و اگر دو سال گذشته است، برای پنج روز، ده فدیه لازم است.

۲۵- **تذکر**: فدیۀ لازم، حتماً باید قوت غالب «گندم یا

برنج» باشد و به هیچ وجه قیمت جایز نیست. خداوند

می فرماید: «وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مَسْكِينٍ» (بقره ۱۸۴)

«و بر کسانی که توانایی روزه گرفتن ندارند، غذا دادن هر مسکین لازم است».

و طعام شامل قوت و غذای غالب مردم است. والله اعلم.

**وصلی الله وسلم علی محمد و علی آله و اتباعه
الی یوم الدین**